

METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Uitvoeringsprogramma

Economisch Vestigingsklimaat 2025

Uitvoeringsprogramma

Economisch Vestigingsklimaat MRDH

2025

Versie 26 november 2024

Inhoudsopgave

1. Aanleiding	3
2. Terugblik Uitvoeringsprogramma 2024.....	3
Datagedreven werken en monitoring	4
Evaluatie Gemeenschappelijke regeling	4
Bijdrageprojecten en uitvoering.....	4
3. Uitvoeringsprogramma 2025.....	5
Overkoepelend EV	5
Thema Aansluiting Onderwijs – Arbeidsmarkt	5
Thema Mkb en innoveren	6
Thema Ruimte voor Werken	7
4. Indicatieve budgetraming 2025.....	9

1. Aanleiding

Het algemeen bestuur van de MRDH heeft op 26 mei 2023 de Strategische Agenda 2023-2026 vastgesteld. Vanuit de vier vastgestelde opgaven, te weten: groei, vernieuwen, kwaliteit en herstel van de regio, zijn zes opdrachten vastgesteld. Twee opdrachten vallen onder de afdeling Economisch Vestigingsklimaat (EV), te weten:

- Opdracht 2 'Toekomstbestendige economie stimuleren' bestaande uit twee thema's: 'Aansluiting Onderwijs Arbeidsmarkt' en 'Versterken mkb en innoveren';
- Opdracht 4 'Vernieuwen van werklocaties'.

Het aanpakken van de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt, het verhogen van de (innovatieve)productiviteit en bedrijvigheid en de inspanningen op een samenhangend ruimtelijke-economisch beleid, zorgen voor een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat en dragen gezamenlijk bij aan brede welvaart en welzijn.

De bestuurscommissie EV heeft op 13 december 2023 een uitvoeringsprogramma voor het jaar 2024 vastgesteld en besloten in het vierde kwartaal van 2024 een uitvoeringsprogramma 2025-2026 vast te stellen.

Vervolgens constateerden bestuurders in 2024 dat er veel speelt in de regio op het gebied van economische vernieuwing en dat er behoefte is aan een visie economisch vestigingsklimaat. Ook uit de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling blijkt de behoefte aan een gedegen visie.

Naar aanleiding hiervan heeft de bestuurscommissie op 4 september 2024 ingestemd om de lijnen uit het Uitvoeringsprogramma EV 2024 te continueren in een actualisatie van het uitvoeringsprogramma voor het komende jaar, het uitvoeringsprogramma 2025. De visie economisch vestigingsklimaat zal vervolgens de basis vormen voor de uitvoering(sprogramma's) in de daaropvolgende jaren.

2. Terugblik Uitvoeringsprogramma 2024

Hieronder een korte terugblik op de uitvoering in 2024.

De 2^e bestuursrapportage 2024 (vastgesteld door de BcEV op 13 november 2024) beschrijft in hoeverre de activiteiten in het 2024 uitgevoerd zijn en welke afwijkingen er zijn. Onderstaande betreft een overzicht van resultaten vanuit een breder perspectief die van invloed zijn op de uitvoering in 2025.

Nieuwe bijdrageregeling

In 2024 is gewerkt aan het hervormen van de bijdrageregeling om doelmatiger bij te dragen aan de doelen van de SA. In samenwerking met gemeenten, betrokkenheid van bestuurders, raadsleden en ambtenaren zijn we gekomen tot een regeling die naar verwachting per 1 januari 2025 van start kan gaan.

Met de nieuwe bijdrageregeling die in 2025 in zal gaan (indien positief besluit door het algemeen bestuur op 6 december 2024), wordt beter gestuurd op het benoemen van beoogde resultaten vooraf, het monitoren tussentijds, en rapporteren achteraf.

Datagedreven werken en monitoring

De MRDH is in 2024 gestart met de ontwikkeling van een integrale monitor voor de Strategische Agenda (SA).

In de SA staan enerzijds indicatoren die trends en ontwikkelingen betreffen. In de analysefase van de visie economisch vestigingsklimaat die in het vierde kwartaal van 2024 van start gaat, start de monitoring van de belangrijkste trends en ontwikkelingen op het gebied van economisch vestigingsklimaat. Voor 'opdracht 4 'Vernieuwen van werklocaties' wordt al enkele jaren gemonitord op het gebied van bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel (leegstand).

Ook staan er indicatoren in de SA die de resultaten van EV meten. Het gaat dan met name om resultaten van projecten. Er is een projectendatabase beschikbaar met informatie over alle projecten die een bijdrage ontvangen. In de afgelopen jaren zijn de resultaten van projecten in rapportages per project opgeleverd, maar deze zijn niet de database of in een monitor opgenomen. Met de nieuwe bijdrageregeling worden resultaten structureel verzameld zodat deze ook onderdeel van de database en monitor kunnen worden.

We zijn ook met een monitor van onze onderzoeksbevindingen begonnen. Daarmee wordt het voor gemeenten inzichtelijk welke onderzoeken plaats vinden, waarom en wat de uitkomsten van het onderzoek zijn. In 2024 hebben 14 onderzoeken plaatsgevonden die geleid hebben tot waardevolle inzichten om beleid aan te scherpen, projecten te ontwikkelen en investeringen te stimuleren. Vier van deze onderzoeken lopen nog door in 2025.

Evaluatie Gemeenschappelijke regeling

In het kader van het tien jarig bestaan van de MRDH heeft in 2024 een evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling plaatsgevonden. Bureau Berenschot heeft het evaluatierapport van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) opgeleverd. Het onderzoek van Berenschot richtte zich op de vraag in welke mate de doelen uit de GR zijn behaald.

De conclusie is dat de samenwerking binnen de MRDH op Economisch Vestigingsklimaat bestaanswaarde en meerwaarde heeft. Op Economisch Vestigingsklimaat wordt geconcludeerd dat er herkenbare resultaten zijn geboekt én een bijdrage is geleverd aan de economische vernieuwing in de regio. Ook wordt de samenwerking door externe partners binnen deze pijler gewaardeerd. Berenschot stelt ook vast dat er meer focus is aangebracht in de nieuwe Strategische agenda 2023-2026.

Berenschot stelt dat de impact van de MRDH op het economisch vestigingsklimaat en de concurrentiepositie beperkt is ten opzichte van de bij oprichting gestelde ambities. Als oorzaken worden genoemd: een onvoldoende collectief gedeelde visie en een nadruk op de operationele kant. In 2025 gaan we aan de slag met de bevindingen van de evaluatie, waarbij in ieder geval aandacht zal zijn voor het versterken van de netwerkrol van de MRDH op het gebied van economisch vestigingsklimaat.

Bijdrageprojecten en uitvoering

Op Ruimte voor werken zijn in 2024 minder projecten vanuit gemeenten aangevraagd dan aanvankelijk gedacht. De projecten zitten veelal in de studiefase en betreffen nog niet zo zeer de uitvoering. Op het thema Arbeidsmarkt en onderwijs zal eind van het jaar een aantal projecten aangevraagd worden, op mkb en innoveren één project.

Een overzicht van de projecten in 2024 (d.d. 12-11-2024):

- Er zijn 23 lopende projecten waarvan:
  - 8 projecten op Arbeidsmarkt-Onderwijs,
  - 6 projecten op Mkb en innoveren
  - 9 projecten op Ruimte voor werken, waarvan 8 dit jaar gestart
- 8 projecten zijn afgerond en hebben kennis gedeeld in 2024 (per thema):
  - 1 Mkb en innoveren:
  - 2 Arbeidsmarkt & onderwijs
  - 5 Ruimte voor werken

De belangrijkste resultaten van deze projecten worden in beeld gebracht en opgenomen in de monitor.

3. Uitvoeringsprogramma 2025

Om zicht te krijgen op de activiteiten voor 2025 is gesproken met de ambtelijke vertegenwoordigingen in de werkgroepen (werklocaties en arbeidsmarkt & onderwijs en innovatie en mkb (sinds 17 oktober 2024 gestart)) en met stakeholders op diverse tafels zoals het kernteam innovatie en het lerend netwerk digitalisering MKB. Ook komt een aantal activiteiten voort uit bevindingen van onderzoeken die in 2024 uitgevoerd zijn door de MRDH of anderen. Naast de activiteiten per thema is ook een aantal overkoepelende activiteiten in dit beknopte uitvoeringsprogramma opgenomen.

Overkoepelend EV

Activiteit overkoepelend	Q1	Q2	Q3	Q4
Visie economisch vestigingsklimaat MRDH				
Economische top organiseren				
Monitoring & evaluatie				
Analyse en versterking van het (bestuurlijke) stakeholdernetwerk				
Partijen aan elkaar verbinden, samenwerkingen bevorderen, kennisuitwisseling, leren, uitvoering versnellen via o.a. werkgroepen, ad-hoc bijeenkomsten etc.				
Nieuwe bijdrageregeling in uitvoering brengen				

Thema Aansluiting Onderwijs – Arbeidsmarkt

- Doorlopende bijdrageprojecten in 2025 (per 14-11-2024):
- Biotech Campus Delft, Op weg naar een brede onderwijscampus
  - Groeifonds: Vraaggestuurde aanpak Leven Lang Ontwikkelen Digitalisering Greenport Horti Campus
  - Dutch Fresh Port Werkt!
  - Dutch Fresh Port Campus, thema verslogistiek
  - Groeifonds: Versterken en verbeteren Dutch Innovation Community
  - Groeifonds: Digitale samenwerking Rijnmondse energietransitie campussen en fieldlabs
  - Leven Lang Ontwikkelen Let's change the face of food waste
  - Versterking campus Energy Cave

- In 2024 zijn geen onderzoeken uitgevoerd op dit thema. In 2025 wordt een aantal nieuwe onderzoeken gestart die in onderstaande tabel opgenomen zijn.
- In de SA zijn zes focussectoren benoemd. In 2025 ligt de focus voornamelijk op drie van deze sectoren: Zorg, IT en techniek. Dat zal terug te zien zijn in de onderzoeken die uitgevoerd worden en projecten die gestimuleerd worden.

Op de planning in 2025:

Activiteit toekomstbestendige economie stimuleren (opdracht 2 SA)	Q1	Q2	Q3	Q4
Aansluiting Onderwijs arbeidsmarkt				
Onderzoek naar het aanbod en niveau van zowel IT opleidingen als opleidingen in de richting van Mechatronica (private en publieke opleiders) in de regio en de instromende en uitstromende studenten.				
Monitoring en evaluatie van de campusprojecten van de MRDH vanaf 2018 tot heden. Kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de waarde van de projecten.				
Bijeenkomsten van de gemeentelijke werkgroep arbeidsmarkt & onderwijs organiseren (twee-maandelijks).				
Versterken visie en strategisch netwerk (Rijk, Europa, arbeidsmarktregio's) en meer regie voeren voor de regio.				
Versterken van de bedrijfspcampussen & MBO – HBO campussen				
Cofinanciering van campusversterkingsprojecten gericht op het verbeteren van het campus ecosysteem in de programmering.				
Campusnetwerkbijeenkomsten organiseren (drie keer per jaar).				
Innovatieve aanpak leven lang ontwikkelen				
Cofinanciering van projecten die, passend bij de strategische agenda van de MRDH, zorgdragen dat onderwijs (alle niveaus én gecertificeerd) toegankelijk is en blijft voor de inwoners van de regio én bijdragen aan een verhoging arbeidsproductiviteit en toekomstige markteisen.				

Thema Mkb en innoveren

- Doorlopende bijdrageprojecten in 2025 (per 14-11-2024):
  - Quantum ecosysteem Zuid-Holland, bouwen aan een sterk regionaal ecosysteem
  - RoboCrops – Vliegende Start
  - Datawerf 2.0
  - Do IoT voor de glastuinbouw
  - Platform Digitalisering MKB
  - Digitalisering MobilityHUB Dutch Fresh Port
- In 2024 zijn twee onderzoeken uitgevoerd om tot een regionaal samenwerkingsprogramma startups en scaleups te komen. In 2025 wordt het programma nader uitgewerkt.
- In 2024 is een werkgroep met gemeenten gestart op dit thema. In 2025 zal de focus binnen dit thema voor de komende tijd nader bepaald worden in samenspraak met deze werkgroep.

- Het programma Region of the Future loopt juni 2025 af en zal geëvalueerd worden.

Op de planning in 2025:

Activiteit toekomstbestendige economie stimuleren (opdracht 2 SA)	Q1	Q2	Q3	Q4
MKB & Innovatie				
Drie accountmanagersbijeenkomsten organiseren t.b.v. versterken van informatie-uitwisseling onderling				
Circa zes bijeenkomsten van de werkgroep MKB & Innovatie organiseren				
Verstevigen strategische samenwerking MKB netwerken Zoetermeer, Rotterdam-Rijnmond, Den Haag en Westland				
Bijdragen aan op te stellen samenwerkingsagenda voor de verbetering van het vestigingsklimaat voor startups en scaleups				
Project(en) ontwikkelen ter bevordering van het startup en scale up-ecosysteem				
Evaluatie van Region of the future				
(Pilot)projectontwikkeling AI & Mobiliteit				
Verkenning rol MRDH en gemeenten bij versterking innovatieve defensiesector (n.a.v. aanbevelingen Investor Relations Programma)				

Thema Ruimte voor Werken

- Doorlopende bijdrageprojecten in 2025 per 14-11-2024:
- Innovatiedistrict Delft
  - Beter Benutten Bedrijventerreinen Halfweg-Molenwatering
  - Revitaliseren Plaspoelpolder en Westvlietweg met IPP
  - Haalbaarheidsonderzoek smart energy hub bedrijventerreinen Halfweg-Molenwatering
  - Verkenning Smart Energy Hub en laadstation bedrijvenpark Oudeland
  - Ruimtelijk ontwerp Klappolder 2050
  - Verduurzaming bedrijventerreinen Vlaardingen
- Ontwikkeling Boezemvaart en versterking bedrijventerreinen Boezem-West
- Onderzoeken die in 2024 gestart zijn en doorlopen in 2025:
  - Actualisatie kantorenstrategie met als doel een bij de vraag passende kantorenvorraad om in te spelen op trends en te concurreren met andere grootstedelijke regio's.
  - Onderzoek naar ruimtegebruik essentiële bedrijvigheid waarin de vraag centraal staat: 'Welke sectoren zijn essentieel voor het functioneren van een stad of (sub)regio, en welke ruimtebehoefte hebben deze op (watergebonden) hoge milieucategorie terreinen?'
  - Selectief Vestigingsbeleid bestaande en nieuwe bedrijventerreinen juridische onderzoeken
  - Marktanalyse / profiel Kickersbloem 3 fase 4
- In 2025 wordt beter benutten verder ontwikkeld op basis van eerder gedane onderzoeken en ingezet op ondersteuning richting uitvoeringsprojecten. Op basis van

de jaarlijkse monitoring van de bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel is er geen aanleiding om koers te veranderen. Wel blijft het gebrek aan marktinitiatieven, realisatiekracht en uitvoering een aandachtspunt. We blijven daarom inzetten om extra ruimte voor werken op de goede locaties te realiseren en daar waar nodig ook leegstand te verminderen door op zoek te gaan naar alternatieve invulling.

Op de planning in 2025:

Activiteit Vernieuwen van werklocaties (opdracht 4 SA)	Q1	Q2	Q3	Q4
Strategie werklocaties en regionale afstemming				
Regionale afstemming bij transformatieplannen o.b.v. een adviesaanvraag met een compensatieplan van een gemeente				
Regionale afstemming met gemeenten die nieuwe kantoren willen realiseren				
Netwerk verstevigen met bedrijfsleven, VNO-NCW, M5 en rijk				
Organiseren werkgroep werklocaties 6 keer				
Organiseren drie bestuurlijke themasessies				
Versnellingsaanpak kantoren				
Afronding kantorenstrategie				
1 kennissessie mbt verduurzaming van kantoren				
Monitoring van de regionale kantorenmarkt door middel van Cushman & Wakefield				
Projectontwikkeling vernieuwing kantoorlocatie				
Versnellingsaanpak Bedrijventerreinen				
Opzetten en uitvoeren MRDH bedrijventerreinen monitor				
Vervolg onderzoek Beter benutten				
Verkenning regionaal ontwikkelmaatschappij				
Samenwerking M5 opzetten in lobby richting Rijk en Europa				
Programma Smart Energy Hubs onderzoeken met daaruit voortkomende projectontwikkeling				
Stimuleren projecten voor verduurzaming, circulair en stadlogistiek, kwaliteitsslag watergebonden				
Versnellingsaanpak Vitale stad – en dorpskernen				
Projectontwikkeling vitale kernen				
Monitoring winkelleegstand door middel van Locatus				
Overig				
Verkenning mogelijkheden en kosten actueel overzicht bedrijfstvastgoed (n.a.v. aanbevelingen Investor Relations Programma)				
Verkenning economische potentie (innovatieve) veiligheidssector in MRDH gebied (n.a.v. aanbevelingen Investor Relations Programma)				

4. Indicatieve budgetraming 2025

Op de begroting voor 2025:

- Programmakosten: € 3.513.735
- Subsidie InnovationQuarter: € 1.022.566
- Subsidie YES!Delft: € 208.333

In Strategisch Agenda 2023-2026 staat benoemd dat gemiddeld € 2,4 miljoen per jaar (inclusief de subsidies aan uitvoeringspartners) wordt gealloceerd voor het behalen van de resultaten van opdracht 2 'Toekomstbestendige economie' en € 2 miljoen per jaar voor het behalen van de resultaten van opdracht 4 'Vernieuwen van werklocaties'.

In het UPEV 2024 is bij de SA aangesloten en de beoogde indicatieve bedragen voor 2025 op de thema's blijven ongewijzigd:

	Project	Opdrachten	Totaal
Toekomstbestendige economie (Opdracht 2)	€ 930.000	€ 233.000	€ 1.163.000
<i>Arbeidsmarkt & onderwijs</i>	<i>€ 744.000</i>	<i>€ 186.000</i>	<i>€ 930.000</i>
<i>Mkb en innoveren</i>	<i>€ 186.000</i>	<i>€ 47.000</i>	<i>€ 233.000</i>
Ruimte voor werken (Opdracht 4)	€ 2.000.000	€ 350.000	€ 2.350.000

Door afronding zijn er mogelijk kleine verschillen in de bedragen t.o.v. andere documenten.

In lijn met voorgaande jaren is de verdeling tussen project- en opdrachtbudget een kleine € 3 miljoen voor projecten en een kleine € 600 duizend aan opdrachten.

De verdelingen zijn indicatief. Ze zijn sterk afhankelijk van gemeentelijke projectaanvragen. Bovendien wordt continue gekeken hoe het budget doelmatig en zo kostenbewust mogelijk ingezet kan worden.

Colofon

Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Postbus 21012

3001 AA Rotterdam

088 5445 100

informatie@mrhd.nl

www.mrdh.nl

Datum

11 december 2024

